حکومەتی هەرێمی کوردستان - عێراق
وەزارەتی رۆشنبیری و لاوان
بەڕێوەبەرایەتی گشتی راگەیاندن و چاپ و بڵاوکردنەوە

رێنمایی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١٤

رێنمایی رێکخستنی فریکوانسی سپەیس لەهەرێمی کوردستان

(مۆڵەتی کاری وێستگەکانی رادیۆ و TV)

تعليمات تنظيم الطيف الترددي في اقليم كوردستان
(ترخيص عمل محطات الاذاعة و التلفزة)

هەرێمی کوردستان - کانوونی دووەم ٢٠١٤

مەرجەکانی ئەم فۆرمە چین؟

هاوپێچ ژمارە (٥)

ماددەی سێیەم

میکانیزم و مەرجەکانی مۆڵەت

لاپەرە/ ٩ـ ١٠ـ ١١ـ ١٢

بڕگەی یەکەم: میکانیزمی مۆڵەتدان

١- وەزارەتی رۆشنبیری و لاوان بەرپرسە لە بەخشینی مۆڵەتی کارکردنی میدیای بینراو و بیستراو لە هەرێمی کوردستاندا بەهاوکاری و هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی ناوخۆ و وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن .

٢- خاوەنداری میدیا یاخود لایەنی مەعنەوی کەخاوەنی میدیایە لەوەزارەتی رۆشنبیری و لاوان فۆرمی داواکاری دامەزراندنی میدیای بیستراو و بینراو پڕ دەکاتەوە کەتیایدا بەڕوونی و بەدرووستی ئەم زانیارییانە تۆمار دەکات کە لەفۆرمەکەدا هاتووە (هاوپێچی ژمارە ١ – فۆرمی داواکاری).

٣- پێویستە هەردوو وەزارەتی هاوکار (وەزارەتی ناوخۆ و وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن) لە ماوەی کەمتر لە ٦٠ رۆژ وەڵامی داواکارییەکە بدەنەوە کە لەرێی وەزارەتی رۆشنبیرییەوە ئاراستەیان دەکرێت.

٤- سەرپەرشتیکردنی لایەنە تەکنیکیەکانی پەخشکردن بە رێنماییەك لە لایەن وەزارەتی گواستنەوە و گەیاندنەوە دەردەچێت و دەدرێت بە گشت میدیاکانی بیستراو و بینراو.

٥- مۆڵەتپێدان بۆماوەی یەك ساڵەو پێویستە لەکاتی خۆیدا نوێ بکرێتەوە بەپێچەوانەوە لایەنی میدیا دووچاری لێپرسینەوەی یاسایی دەبێت.

٦- لەکاتی لادان و سەرپێچیکردن لەرێنماییە یاساییەکانی ئەم سستەم و رێنماییەدا، میدیا سەرپێچیکەرەکان دووچاری لێپرسینەوە دەبنەوە .

٧- هەر میدیایەك دوای وەرگرتنی مۆڵەت پێویستە لەماوەی ٩٠ رۆژدا پەخشی ئەزموونی خۆی بکات بەپێچەوانەوە مۆڵەتەکەیان بە هەڵوەشاوە هەژمار دەکرێت ، هەروەها لەباری وەستانی پەخش پێویستە وەزارەتی لێ ئاگاداربکرێتەوە بە پێچەوانەوە دوای ٩٠ رۆژ لە وەستانی پەخش مۆڵەتەکەی هەڵدەوەشێتەوە.

برگەی دووەم: مەرجەکانی خاوەنداری:

مۆڵەتپێدان بە دەزگاکانی راگەیاندنی بیستراو و بینراوی ناوخۆیی و جیهانی بەم مەرج و تایبەتمەندییە یاساییانە دەبێت:

١- تەمەنی خاوەنی میدیاکە لەسەرووی ٢٥ ساڵیدا بێت.

٢- پێویستە خاوەنداری میدیاکە لەهەرێمی کوردستاندا (کەسێتی یاسایی) هەبێت ئەگەر خاوەندارێیەکە بۆ لایەنێکی مەعنەوی بوو وەکو پارت و کیان و جوڵانەوە سیاسیەکان و کۆمپانیاو دامەزراوەکانی تری کۆمەڵگەی مەدەنی، پێویستە ئەو لایەنانە مۆڵەتی یاسایی کارکردنیان لە هەرێمی کوردستاندا هەبێت.

٣- خاوەنداری میدیاکە (کەسان بن یان لایەنی مەعنەوی) ئەگەر خەڵکی بیانی بوون پێویستە بەلایەنی کەم بۆشەش مانگ بەڵگەو رێگەپێدانی مانەوەیان بەفەرمی لە هەرێمی کوردستاندا هەبێت.

١٠- خاوەنی میدیاکە پێویستە ئەندازیارێك دابمەزرێنێت کەتایبەتمەندی هەبێت لەیەکێك لەم بوارانەدا (گەیاندن ، کارەبا ، ئەلیکترۆنیك) یاخود کەسانێك بێت کەخاوەن ئەزموون بن و زیاتر لەخولێکی پرۆفیشنالیان لەو بوارەدا بینیبێت و بەلایەنی کەم هەلگری بڕوانامەی دواناوەندی بێت.

١١- مەرج نییە خاوەنی میدیاکە کەسێکی میدیاکاربێت بەلام پێویستە بەڕێوەبەرێك بۆ میدیاکەی هەڵبژێرێت بەلانی کەم پێنج ساڵ ئەزموونی لەبواری میدیادا هەبێت.

برگەی سێیەم: مەرجەکانی کوالێتی راگەیاندن و پەخشکردن:

ا - لایەنی کوالێتی راگەیاندن:

پێویستە میدیا بینراو و بیستراوەکان رەچاوی ئەم خالانە بکەن:

١- زیان نەگەیاندن بە نەریت و بەرژەوەندی گشتی لەچوارچێوەی یاسا کارپێکراوەکانی هەرێمی کوردستاندا.

٢- دوور کەوتنەوە لەتێکدانی ئاشتەوانی کۆمەلایەتی و خێزان.

٣- پەخشنەکردنی ئەو بەرنامەو برگانەی کە هانی جیاکاری رەگەزی و توندڕەویی و دەمارگیریی دەدەن لەهەموو بوارەکانی ژیاندا (ئاینی و تایفەگەری و نەتەوەیی و ناوچەگەریی).

٤- دوورکەوتنەوە لەبەرپاکردنی قەیرانی ئابووری و شلەژاندنی بازارە ناوخۆییەکان.

٥- پەنانەبردنەبەر تەشهیرکردن و جنێودان و بێزار (تحقیر)کردنی کەسان ، یاخود لایەنە مەعنەوییەکان.

١٠- خاوەنی میدیاکە پێویستە ئەندازیارێك دابمەزرێنێت کەتایبەتمەندی هەبێت لەیەکێك لەم بوارانەدا (گەیاندن ، کارەبا ، ئەلیکترۆنیك) یاخود کەسانێك بێت کەخاوەن ئەزموون بن و زیاتر لەخولێکی پرۆفیشناڵیان لەو بوارەدا بینیبێت و بەلایەنی کەم هەڵگری بڕوانامەی دواناوەندی بێت.

١١- مەرج نییە خاوەنی میدیاکە کەسێکی میدیاکاربێت بەڵام پێویستە بەڕێوەبەرێك بۆ میدیاکەی هەڵبژێرێت بەلانی کەم پێنج ساڵ ئەزموونی لەبواری میدیادا هەبێت.

بڕگەی سێیەم: مەرجەکانی کوالێتی ڕاگەیاندن و پەخشکردن:

ا - لایەنی کوالێتی ڕاگەیاندن:

پێویستە میدیا بینراو و بیستراوەکان ڕەچاوی ئەم خاڵانە بکەن:

١- زیان نەگەیاندن بە نەریت و بەرژەوەندی گشتی لەچوارچێوەی یاسا کارپێکراوەکانی هەرێمی کوردستاندا.

٢- دوور کەوتنەوە لەتێکدانی ئاشتەوانی کۆمەڵایەتی و خێزان.

٣- پەخشنەکردنی ئەو بەرنامەو بڕگانەی کە هانی جیاکاری ڕەگەزی و توندڕەویی و دەمارگیریی دەدەن لەهەموو بوارەکانی ژیاندا (ئاینی و تایفەگەری و نەتەوەیی و ناوچەگەریی).

٤- دوورکەوتنەوە لەبەرپاکردنی قەیرانی ئابووری و شڵەژاندنی بازارە ناوخۆییەکان.

٥- پەنانەبردنەبەر تەشهیرکردن و جنێودان و بێزار (تحقیر)کردنی کەسان ، یاخود لایەنە مەعنەوییەکان.

٦- بلاونەکردنەوەی هەواڵ و زانیاری بێ بنەما و دوور لەراستی بەبێ بوونی بەڵگە.

٧- بلاونەکردنەوەی هیچ هەواڵێك کە پێشێلی ئازادی تاکەکان بکات .

٨- نەشێواندنی زمانی کوردی و پەیوەستبوون بەسەرچاوەو بنەما سەرەکییەکانی زمانی کوردی.

٩- پابەندبوون بەو یاساو ڕێسایانەی کەماق بیرمەندی و داهێنان و (کۆپی رایت) دەپارێزن بەتایبەتی یاسای ژمارە (١٧)ی ساڵی ٢٠١٢ (یاسای مافی دانەرو مافە هاوسێکانی لە هەرێمی کوردستان).

١٠- پابەندبوون بەو ستەمەی کە نیشاندانی فیلم بە پێی تەمەنەوە پۆلێن دەکات کە (+١٢) و (+١٦)یە، لەباری نەبوونی هیچ ئاماژەیەك بۆ تەمەن مانای ئەوەیە کە فیلمەکە یان بەرنامەکە بۆ گشت تەمەنەکان شیاوە.

تێبینی: پێویستە هەموو کەناڵەکان پابەندبن بە پۆلێنکردنی بەرنامەو فیلمە نیشاندراوەکانیان بەسوود وەرگرتن لەو پۆلێنکردنەی کە ئەنجومەنی بەریتانی بۆ پۆلێنکردنی فیلم (British Board of Film Classification (BBFC)) بەپێی تەمەنی تەماشاکاران دیاریکردووە، هەروەها پێویستە لەسەر کەناڵەکان کە ئەو فیلمانەی کە بۆ بینەرانی تەمەنی سەرووی ١٦ ساڵییەوەیە دوای کاتژمێر ١٠ی شەو نیشانبدرێت و دووبارەکردنەوەکەشی نەکەوێتە کاتی بەیانیان یان دوای نیوەڕۆ و ئێواران.

بەهیچ شێوەیەك ڕێگا نادرێت ئەو فیلمانەی کە پۆرنۆگرافین یاخود توندوتیژی لەرادەبەدەر(العنف المفرط - Excessive violence)یان تێدایەو

٦

دەکەونە خانەی +١٦ یاخود +١٨ لە شاشەکانی هەرێمی کوردستان نیشان بدرێت.

ب- لایەنی کوالێتی گەیاندن:

پێویستە میدیاکانی بینراو و بیستراو پابەندبن بەم خاڵانە:

١- پاوەری پەخشکردن بەپێی ڕەزامەندی و ڕێنماییەکانی وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن دەبێت.

٢- تاودرەکانی پەخشکردن بەپێی ئەو ستانداردە دەبێت کە لەوەزارەتی گواستنەوەو گەیاندندا دیاریکراوە.

٣- پێویستە ئامێرەکانی پەخشی رادیۆ و (tv) ستاندارد بێت بەپێی ڕێنمای و ڕەزامەندی وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن.

٤- پێویستە ئامێرەکانی پەخشکردن پارزونگدار (فلتەردار) بێت و سستەمی فلتەر کردنیشیان کارا بکرێت ، ئەوەش بەپێی ڕێنماییەکانی وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندن ڕێکدەخرێت.

٥- گشت میدیاکان پێویستە پابەندبن بەو فریکوانسی و چەناڵانەی کە لەلایەن وەزارەتی گواستنەوەو گەیاندنەوە بۆیان دیاریدەکرێت .

٦- پێویستە لەسەر هەموو میدیاکان ئاستێکی بەرز لەگەیاندنی دەنگ و ڕەنگ پێشکەش بکەن.

١

ماددەی شەشەم

باجی مۆڵەت

برگەی یەکەم: باجی مۆڵەتی رادیۆ

- باجی دەرهێنانی مۆڵەتی رادیۆ:

سەرتاسەری (زیاتر لە شار و دەڤەرێك): ١٠ ملیۆن دیناری عێراقی ، نوێکردنەوەی ساڵانەشی ٤/١ ئەم بڕەیە.

ناوچەیی (کەمتر لە دوو شار و دەڤەر) : ٥ ملیۆن دیناری عێراقی نوێکردنەوەی ساڵانەشی ٤/١ ئەم بڕەیە.

- باجی دەرهێنانی مۆڵەتی سەرلەنوێ پەخشکردنەوەی رادیۆ عێراقی و جیهانییەکان :

پەخشکردنەوەی سەرتاسەری (زیاتر لە شار و دەڤەرێك) : ١٠ ملیۆن دیناری عێراقی ، نوێکردنەوەی ساڵانەشی ٤/١ ئەم بڕەیە.

پەخشکردنەوەی ناوچەیی (کەمتر لە دوو شار و دەڤەر) : ٥ ملیۆن دیناری عێراقی نوێکردنەوەی ساڵانەشی ٤/١ ئەم بڕەیە.

برگەی دووەم : باجی مۆڵەتی tv

- باجی دەرهێنانی مۆڵەتی تەلەفزیونی لۆکاڵ (ئەنەلوک و DVB-T):

سەرتاسەری (زیاتر لە شار و دەڤەرێك) : ٢٠ملیۆن دیناری عێراقییە و نوێکردنەوەی ساڵانەشی ٤/١ ئەم بڕەیە.

٩- پێویسته ریکلام بۆ هیچ کاڵایەك نەکرێت کە بەنایاسایی هێنرابێتە هەرێمی کوردستان و بەکوالێتی کونترۆڵدا تێپەرنەبووبێت.

١٠- ریکلامکردن بۆ نێرگەلەو جگەرە و مەی بەهەموو شێوەیەك قەدەغەیە.

١١- کۆی ئەو کاتانەی بۆ ریکلامکردن لەناو فیلم و دراماو زنجیرە و بەرنامەکانـدا بەکاردێت، پێویستە بۆ هەرجارێك لە پێنج خولەك تێپەرنەکات و بۆ کەمتر لە ٦٠ خولەك سێ جار ماوەی ریکلامکردن هەبێت (جگە لە دەستپێکی بابەتە نمایشکراوەکە) ، بۆ ماوەی زیاتر لە ٦٠ خولەك چوارجار ماوەی ریکلامکردن هەبێت (جگە لە دەستپێکی بابەتە نمایشکراوەکە).

١٢- نابێت تولباری ریکلامکردن لەیەك تولبار زیاتر بێت و پێویستە تەنها لە خوارەوەی سکرینەکەدا دابنرێت جگە لەو تەلەفزیۆنانەی کە وێنەی جولاویان نییە.

- باجی کردنەوەی نوسینگەی ئاژانسە جیهانییەکانی هەواڵ ساڵانەیەو بڕەکەی ٢ ملیۆن دینار عێراقییە.

- باجی دامەزراندنی ئاژانسە ناوخۆییەکانی هەواڵ ساڵانەیەو بڕەکەی ٢ ملیۆن دیناری عێراقییە.

<u>بڕگەی پێنجەم : باجی کارکردنی سکرینی ریکلامکردنی گەورەی سەرشەقام و باڵەخانەکان (ئەوانەی قەبارەیان لە دوو مەتر گەورەترە)؛</u>

- باجی نوێکردنەوەی مۆڵەتی ساڵانەی سکرینەکانی ریکلامکردن

زیاتر لە ٤ مەتر ١ ملیۆن دیناری عێراقی

زیاتر لە ٢ مەتر ٧٥٠٠٠٠ دیناری عێراقی

زیاتر لە ٢ مەتر ٥٠٠٠٠٠ دیناری عێراقی